

ההתשה והזיכרון

הכרה
באזחרת

1,425 חיילים נפלו בתקופה שבין תום מלחמת ששת הימים לקיץ 1970 • בתום מאבק ממושך מלווה בעלבון ובתסכול עמוק, תתחיל מחר חלוקת אות מלחמת ההתשה ללוחמים ולבני משפחות הנופלים • יהודית ביאלר, ששכלה את בנה יורם ז"ל בערב יום הזיכרון 1969, עדיין זועמת: "עד שלא יבקשו סליחה ממשפחות כל חללי המלחמה הזו, לא אלך לטקס קבלת האות"

1,425 חללים היו במלחמה הזאת. יורם ביאלר ז"ל היה אחד מהם.

בחדש נובמבר האחרון התפרסמה ידיעה בעיתון על החלטת הממשלה בראשותו של אריק שרון, להעניק ללוחמי ההתשה את אות המלחמה. לאחר יותר מ-30 שנה של מאבק, עלבון, חוסר הבנה, תסכול עמוק, נאות הממסד, שרבק כל השנים בסירובו העקשני, להעניק למלחמה הזאת אות. אות ככל מלחמה אחרת במערכות ישראל.

לקראת ערב יום הזיכרון השנה פנו מארגון יד לבנים ליהודית ביאלר, אמו של יורם, והזמינו אותה לבית הנשיא כאחת מנציגות ההורים השכולים של חללי מלחמת ההתשה. יהודית ביאלר סירבה. "עד שלא יבקשו סליחה ממשפחות כל חללי המלחמה הזאת, לא אלך", אמרה. "סליחה על שלא התייחסו לנופלים כחללי מלחמה; סליחה על כך ששלחו אותם כמו לכל מלחמה אחרת אבל לא חשבו שצריך לומר תודה; סליחה על שנתנו אות לכל המלחמות האחרות ולה לא".

מתוך יומנו של יורם ביאלר שנכתב בתעלה, אפריל 1969, ימים ספורים לפני שנהרג:

"סיני, מדבר, גשם. וילון אסור של גשם בין שמים כהירים וחול צהוב. מעטה דק של בויג טובעני, סמיד, שמתחתיו חול יבש, חמים. להתרגל לגוף, להכיר. והרוח מסתערת על

מיכל קפרא

ב-22 באפריל 1969, בערב יום הזיכרון לחללי צה"ל, נהרג יורם ביאלר בהתקלות בחוליה מצרית על גדות תעלת סואץ. יורם היה בן 21. שלושה שבועות לפני שחרורו מצה"ל.

חוליה מצרית חררה לסיני, לשטח שהוחזק או בידי ישראל, וגבתה מחיר כבד: שלושה חיילים הרוגים, חייל חטוף אחד. זה היה ערב יום זיכרון שחזר במיוחד, למדינה כולה.

מלחמת ההתשה, קראו למלחמה ההיא, שבאה בעקבות המלחמה המהוללת והאופורית, מלחמת ששת הימים.

כל מלחמה וקוקה לשם. שמות שייחורטו בזיכרון, ייקחו חלק בכרוניקה הצבאית, ימצאו את מקומם הראוי בהיסטוריה ויוסיפו נרדף לאתוס הלאומי.

אבל מלחמת ההתשה נאלצה להסתפק רק בשמה. בחלליה. בכתי העלמין. בכאב המשפחות השכולות. שום דבר מעבר לזה. לא היה לה אות מלחמה, לא הכרה רשמית כחלק ממערכות ישראל, ואפילו בתפילות של הרבנות נפקד מקומה. התפילות הרשמיות של מלחמות ישראל כוללות את מלחמת העצמאות, את מלחמת קדש, את ששת הימים, את מלחמת יום הכיפורים ואת מלחמת שלום הגליל.

מלחמת ההתשה אינה מוזכרת שם. אפילו לא ברמז. מלחמת ההתשה הוצאה מרפי ההיסטוריה ומנוסח התפילה, כמערכה שיש להתפאר בה, לזכור אותה ואפילו להתפלל, באופן רשמי, לזכר נופליה.

2

הכרה מאוחרת ללוחמי ההתשה

באיחור של יותר משלושה עשורים, יוענק בתג אות ההתשה ללוחמי מלחמת אלף הימים. יהודית ביאלר ששכלה את בנה יורם ז"ל אינה סולחת • מיכל קפרא

6

"מצבנו השתפר מאז יום העצמאות הקודם"

הרבטכ"ל יעלון בראיון חג: הניצחון על הפלשתינים יהיה בנקודות, לא בנוק אאוט; איראן פאיצה עכשיו את באפציה להגיע לנשק גרעיני • עמיר רפפורט

8

שבע קמיקזה ומלחמתו במחבלים

עם לוחמי הפלוגה הפסייעת בגדוד שקד אחרי קרוב לשלוש שנים של פעילות פבצעית בדרום הרצועה. האנשים, ההווי, ההופור וגם סיפורי הקרבות • איתי אשר

14

מי אתה אבי כהן? פסיפס ישראלי

ברויקט חג פיוחד: דיוקן אישי וקבוצתי של אבי כהן. לא רק הירושלמי והתל אביבי, הניצב בדיפוס והבבאי, אלא של עשרות אנשים שלא הגיעו לכותרות עד היום

20

אחרי עיראק: צבא קטן וחכם

הלקחים שצה"ל כבר פפיק פן הניצחון האמריקני על סדאם חוסיין. האם רעידת האדמה האזורית תשנה את פניו של הצבא? • עמיר רפפורט

22

נפש יהודי חצויה

דוח על פצב האופה. סקר "פעריבהגל החדש" בדק ליום העצמאות את פצב הרוח הלאומי, וגילה שהוא רע. וטוב • חמי שלו

24

המזרחי החדש

חלפו יפי סאלח שבתי וצדלי וחצי. על בני עדות הפזורה בקולנוע הישראלי בעשור האחרון. עם עליית "הפננגליסטים" לפסכים • פאיר שניצר

30

ספרות וספרים

סיפור של אבשלום קווה; ס. יזהר הפאור. הפתפעל (ישראל עשהאל); פתח עברי (דגנית בורובסקי); תרגום פכתבי אפיל סיוראן (ראובן בירן). שירה: פרינה צווטאיבה, נגה יתופי

עורך: רפי מן
סגן עורך: עפר פרצמן-שמר
עריכה: יותם ירקוני, מיטל גרבי
עיצוב: משה אסולין, ליבי קופמן
הפקה: רות סנה-פרידמן
shabat@maariv.co.il

**"אלה היו ילדי
המדינה שהאמינו
עדיין בכנות בפאתוס
של לבנות חברה טובה
יותר עם חיים צודקים
יותר. האידיאל שלהם
היה הקיבוץ. ללכת
לקיבוץ, להקים
משהו חדש, ליצור"**

מתוך יומנו של יורם, שנכתב בתעלה:
"נקרע כל הזמן בין שני כוחות. מצד אחד היצר
החזק לחיות. סתם לחיות. בלי שאלות, בלי תמיהות.
לדעת לנצל כל רגע. ליהנות. לא להפסיד, לא להחמיץ.
לא לבקר, לפקפק או להסס. לקחת, לחטוף. לדעת לתת.
להיות מלא בלא כלום ושלא יהיה אכפת. לחייך אל
נערה ברחוב סתם כך, כי היא יפה. הרי זה מפסיק.
לשכב עם א', ב', ג', ולא לפחד מהסתבכויות. לנסות
לכל הנערות, לעשות את כל השטויות, לנסות
לאירוסה, סתם, כי ממילא לא חשוב והזמן קצר ואין
לבוזו. מקנא באנשים החיים, הלא שואלים. להיות
מאושר."

ומצד שני חרצון, הידיעה, שכך בעצם לא שווה
ומוכרח לדעת, להבין. חי בספק. לרצות לחיות חיים
של משמעות, של טעם, לשנוא חיים של סתם, דברים
של סתם - ליצור קנה מידה. להיות בשלמות,
בטוהר"

החיים מומנים תעוועי גורל משונים. המפעל שייצר
את אותות המלחמה של צה"ל, מפעל "מפקנים", היה
שייך ליואל ביאלר, אביו של יורם ביאלר ו"ל. סבו של
יורם הגיע מפולין בשנת 1935 והביא עימו מכונות
לאריגה צרה. החוון או היה לייצר בארץ ישראל גם כרי
קטיפה ופרווה סינתטית. "עם הקמת המדינה", מספרת
יהודית, "פנה צה"ל ליואל וביקש ממנו לייצר את
אותות המלחמה. יואל לא לקח אף פעם פרוטה בתמורה
לעבודה הזאת."

כך ארגה משפחת ביאלר את אותות המלחמות כולם,
פרט לאות המלחמה שבה נהרג בנם. "מעולם לא נתנו
משקל לאות כמות. אבל היתה בכך סמליות. המשכר
הרציני באמת הגיע לאתר מלחמת יום הכיפורים, כאשר
התברר האבסורד הגרול של כל תפיסת הכיפורים בקו
ברלב. אבסורד הקונספציה שכל כך הרבה חיילים
שילמו עליו כחיהים". יואל ביאלר נפטר בשנת 1999,
ולא זכה לראות את האות, שלא ארג, זה שיינתן ללוחמי
מלחמת ההתשה.

הנה הצילום: במה. בן ובת מחזיקים שלט "נולדנו
יחד עם המדינה". מצד שמאל עומד חייל ומחזיק בידו
לפיד. מצד ימין קבוצת נערים ונערות. כולם לובשים
חולצות לבנות. מאחור ברקע אפשר לראות את
האותיות האחרונות של המילים "חי ישראל". בפינה,
שורת דגלים קטנים. למעלה, על כמה קטנה נוספת
עומד נער אחר, בעמידת דום ולידו אש התמיד עם זר
הנצחה גרול.

תמונה אחת, מוכרת כל כך מעצרת יום זיכרון בבית
ספר. במקרה זה, בית הספר היסודי יהודה הלוי בתל

החוקר לדעת לתת. לחייך אל נערה ברחוב סתם כך כי היא יפה". יורם ביאלר ו"ל בצילום מתקופת שירותו

"שר הביטחון, שאול מופו, אמנם קיבל את רעת
המיעוט של השופט שמגר, הממליצה להכיר בהם
כחללי ונכי צה"ל, אבל הדרך שבה זה התקבל נותרה
אטומה. אני טוענת שגם כאשר הממסד מתקן את עצמו,
הוא עושה את זה בכחירת המילים הלא נכונות, בצורה
מגושמת ואפילו פוגעת. מופו לא פנה לאנשים ולא
אמר, זאת היתה טעות, אנחנו שלחנו אתכם ואתם
שילמתם כבריאותכם ובחייכם. אלא היתה קבלת
ההמלצה והיה הביצוע שלה."

"ומבחינתי יש הקבלה ברורה בין הקישון למלחמת
ההתשה. גם במקרה של ההחלטה עכשיו על הענקת
האות למלחמת ההתשה, לא קם שר הביטחון ואמר,
טעינו בכל הקונספציה הזאת של המלחמה, היא לא
היתה נכונה, סליחה. סליחה על ההתעלמות ועכשיו
אנחנו מתקנים את העוול ונותנים את אות המלחמה
כמו כל יתר המלחמות. זה לא נאמר. ולו היה נאמר
כך, זה היה מתקבל גם אחרת."

של ציניות, את המגבלות שהיא מטילה על אופיו של
ראיון יום הזיכרון הזה. שהיא שחיקת המוות הביאה
לשחיקת ביטויו. וככל שהמוות גאה, גאתה
התערטלות הרגשית. ובמקום הזה, לא נוח היה
ליהודית ביאלר, לשהות.

"כרי להגיע לציניות הזאת", היא אומרת, "צריך
לעבור חוויות. אצלנו המיתוסים נשברים אחרת, לא
כמו בעיראק. שם הפילו את הפסל של סראם חוסיין,
וגמרנו. אצלנו זה נשבר לבנה, לבנה. לאט, לאט.
אתמול ראיתי בטלוויזיה את יובל תמיר, בחור בן 45,
שכמשך עשר שנים לחם בשלושה סוגים שונים של
סרטן ועומד עכשיו בראש העמותה הלוחמת לזכויות
חללי ונכי הצלילה בקישון. כך אני מכנה אותם.
הקשבת לו וחשבת שזה שיה האטימות של מערכת,
שאינה מתחשבת בכני ארם, שעוברת לפי קלישאות,
שאינה יודעת להעריך את החומר האנושי שהיא
מקבלת ומקריבה."

החיים על הנבעות המלאכותיות.

היום בעיר השני של התעלה.

החלחח - בן 21.

היא לומדת שנה, לחיות בכארמה.

היא חושבת מוקשים בתעלה.

היא השתתפה באחד.

ב-21 שנים 21 אביבים וקייצים, חורפים וסתים ושנים ושנים...

ב-21 שנה בעולם המטונף הזה 21 שנים ו...
ב-21 שנה, לא יודעת, לא ראית, לא חשבת. בזכות

היא... בראת...
היא... בראת...
היא... בראת...
היא... בראת...

לאת אביב, 2003, שעת אחר הצהריים, כוס קפה,
שתייה חמה, ויהודית ביאלר, גמלאית סמינר
יועצים, שסרטת כשפה הרוטה, השורה בנימים

הכרה באזרות

כשהפך בית הספר היסודי לבית הספר לאמנויות, סולקה פינת הזיכרון. יורם וחבריו, בטקס יום הזיכרון בבית הספר יהודה הלוי

תמונה אחת, מוכרת כל כך מעצרת יום הזיכרון בבית ספר. במקרה זה, בית הספר היסודי יהודה הלוי בתל אביב. ביום הזיכרון ההוא, המתועד, יורם ביאלר עמד על הבמה. כמו כל תלמיד במדינה הזאת. כמעט 40 שנה עברו מאז

אביב. ביום הזיכרון ההוא, המתועד, יורם ביאלר עמד על הבמה. כמו כל תלמיד במדינה הזאת. כמעט 40 שנה עברו מאז. הצילום קצת מהוה, וככל ואת דומה כל כך לעצרת ימי הזיכרון הנערכות בבתי הספר כיום. חוקים נוקשים יש למסורת ההנצחה. בלתי משתנים, קבועים.

החיים פה נעים מיום וזכרון אחד למשנהו. גם היום שבו הודיעו ליהודית שבנה נהרג היה יום הזיכרון. יהודית לימדה באותה שעה ממש את "מגש הכסף" של נתן אלתרמן. לא נציגי הצבא הגיעו, אלא חבר טוב. ולמרות זאת, כשראתה אותו, במקום לא לו, הבינה מיד. יורם נולד בתל אביב ב-22 במרס 1948. הוא למד בבית הספר היסודי יהודה הלוי, הסמוך לביתו, וסיים בהצטיינות את תיכון חרש. כשהפך בית הספר היסודי שלו לבית ספר לאמנויות, סילקו את פינת ההנצחה של בוגרי בית הספר הישן, שתמונתו של יורם היתה חלק ממנה. יהודית אמו ראתה זאת בצער גדול אבל לא אמרה דבר ליעל העליון ו"ל, מנהלת בית הספר החדש.

יורם היה חניך תנועת השומר הצעיר. במסגרת גרעין נח"ל הצטרף לקבוצת יודפת, שהמאפיין אותה היה בידוד, ראשוניות, ללא בריכת שחייה וללא אולם קולנוע. בספטמבר 1966 התגייס לצבא.

"סוף שנות השישים היתה תקופה של פריחה תרבותית באירופה של אחרי מלחמת העולם השנייה. הניאו ריאליזם בקולנוע באיטליה והגל החדש בצרפת, הביטלס, הצוללת הצהובה ומרד הסטודנטים בפריז. הרור של הצעירים שגדל פה באותן שנים נפתח לכל זה בציימאון גדול, עם רעב ארירי לספוג את התרבות הזאת, שהחלה או לפרות. רעב לקולנוע, לספרות, למוזיקה. הם התנגדו עם התרבות שהתעוררה. הם חיפשו משמעות לחיים. ומצד שני, אלה היו ילדי המדינה שהאמינו עדיין בכנות כפאתוס של לבנות חברה טובה יותר עם חיים צודקים יותר. האידיאל שלהם היה הקיבוץ. ללכת לקיבוץ, להקים משהו חדש, ליצור. יורם הלך לקבוצת יודפת כגליל והיה שם רועה צאן. כשעות הקיבוץ הקים בחרו מערכת צילום. הצילום היה אהבתו הגדולה."

תמונה: שדרות רוטשילד בתל אביב. צמרות העצים ממלאות את כל פריים הצילום. עצי ענק, ענפים משתרנים על רקע השמיים, ובצר, בקטן מאוד, ילד רץ. אפשר לחוש בתנועה שהוקפאה, בכוח שלה, ובכל זאת באפסיות. הצילום הוא שצילם יורם, בסתם יום להנאתו, פותח

את ספר הזיכרון לזכרו.

"יורם היה מלא ניצנים של כישרונות. כשהוא היה מגיע הביתה הוא היה אומר, אמא, החיים נפלאים, החיים לא נורמליים. תמיד התעניין לדעת איזו הצגה חרשה ראינו, איזה אירוע תרבותי מעניין יש, כולו סקרנות גדולה. אני זוכרת שיום אחד הוא שכב בחדר שלו והתגלגל מצחוק ואני נכנסתי לראות מה קרה, והוא פשוט קרא את הספר 'עגל הזהב' של אילף-פטרופ, סאטיריקנים סובייטים. ואחר כך גילה לברו את דוסטויבסקי, גנסיין ואחרים."

"ליום ההולדת האחרון לחייו קנינו לו את 'מילים' של סארטר. הוא אהב את סיפור הפרברים ואחר כך גילה את שופן. ואני כל כך שמחת, כי מעבר לקשר של ילד-אמא נוצר קשר נוסף, קשר של כבוד, קשר לארם שאני מכבדת מאוד. והרבה פעמים אני תופסת את עצמי על מחשבה, כמה חבל שהוא לא ראה את זה ואת זה. שהוא לא הספיק."

מתוך יומנו של יורם:

"לרצות להיות בתל אביב. להתחבט אם לראות הערב את הפרט החדש של ברנמן, את המחזה החדש של נסים אלוני או אולי דווקא את גילה בערב במאי. לחשוב שמבזבו את הזמן."

תל אביב כל כך רחוקה. רחוקה יותר מעשר שעות מרחק נסיעה, מעשר דקות טיסת המיראז' אליה. להתגעגע ליודפת, לבתוב, לשמות קפה כשקט אצל אבו עווד. הרדיו מודיע על סופות ברד ורעמים. חדר, תנור. מרחוק הדברים נראים תמיד יפים יותר. בלי כל הפגמים הקטנים של חי היום יום, השגרה האפורה, הבעיות הקטנות, ההתחשבויות..."

"היום אני מסתכלת על הנוער ואיני רואה את הצימאון הזה", אומרת יהודית. "התפיסה החדשה אומרת שאין תרבות גבוהה ואין תרבות נמוכה. ולדעתי יש היררכיה של תרבות. יש נכסי צאן ברזל, ואני נתקלת בכורות על ימין ועל שמאל. ולדעתי, מוסרות שלא יורעים לכבד את העבר ואת היסודות, אינם יכולים לבנות חברה. אי אפשר לבנות מגדלים באוויר. הרור הזה שלחם במלחמת ההתשה עוד קיבל

משהו, הוא היה צמא לתרבות, רעב לערכים. דבר מזה לא נשאר היום."

"ולדעתי האסון הגדול שלנו הוא מלחמת ששת הימים, או הפכנו לאדוני העולם והתנהגנו כאדוני העולם", אומרת יהודית. "הכסף הפך לדבר העיקרי. רק כסף, שטחיות ומשיחיות. ואני לא חושבת לרגע שהחיילים של היום פחות טובים מהחיילים של אז, בדור של יורם. אבל כמה יושבים היום ומתלבטים אם ללכת לברגמן או אולי למחזה של נסים אלוני?"

ב-9 בדצמבר 1998 קיבלה משפחת ביאלר, כמו כל המשפחות השכולות, מפת אתרי מורשת קרב והנצחה לשנת היובל. במכתב שהתלווה כתב שר הביטחון ראז, יצחק מרדכי: "יקרי בני המשפחות השכולות, מצאתי לנכון להעניק לכם את מפת מורשת הקרב וההנצחה... על גבי מפה זו מצוינים אתרי הקרבות ומורשת הקרב ולאורה נבקש לחנך את הנוער ולהנחיל את מורשת צה"ל ומורשתם של יקיריכם לדורות הבאים."

יהודית ביאלר השיבה במכתב לשר הביטחון: "אני רוצה להורות לכבודו על כך שחשב להוציא מפה זאת ולחלקה למשפחות השכולות, אך דווקא כאן מתחילה הבעיה הפרטית שלי. איתרע מזלו של בני, שלא רק נהרג בקרב, אלא בקרב הלא נכון, במלחמה הלא נכונה - מלחמת ההתשה - מלחמה ששכחה ושמשכיחים להשכיחה."

"ניסיתי היום לברר באגף השיקום מהו מספר הקורבנות שנפלו במלחמת ההתשה ובידיהם היה מידע שבין 15.6.67 ל-8.8.70, נפלו 1,425 חיילים - שלגביהם בוודאי לא חלה הקלישאה של 'נוכח ונוכח'. נכריי המשרתים היום בצבא לא ימצאו במפה הרשמית של צה"ל את אתרי מלחמת ההתשה ואת המקום שבו נפל דורם. לא נחוץ לחלק למשפחות השכולות מתנות - אך בוודאי לא מגיעות להן סטירות לחי."

"אני מבקשת מכך להודיע בכלי התקשורת על כך שהיתה מלחמה כזאת, ושכפרק הזמן ממלחמת ששת הימים עד מלחמת יום כיפור, נפלו 1,425 חיילים, שגם למשפחותיהם מגיעה ההרגשה 'שבכותם הגענו עד הלום'."

ההתכתבות נמשכה עוד חודשים ארוכים. בסופה קיבלה ביאלר מכתב רשמי המודיע לה כי מפה זאת לא תורפס יותר.

במלחמה הקטנה הזאת ניצחה יהודית ביאלר. לכאורה ניצחה, כי מבחינתה היתה המלחמה הזאת רק עוד לכנה בתהליך הארוך של שכירת המיתוס.

השנה, בערב יום הזיכרון וכיום העצמאות, תיז מלחמת ההתשה, באופן רשמי, בפעם הראשונה, סה ממערכות ישראל. ברדיו ישרו שירים עצובים, שם יש להניח ישמיעו גם את שירו של יהודה פללי למילותיו של עלי מוהר, שכך כתב על חברו הסוב, יו ביאלר ו"ל.

"הוא נשאר בן עשרים והזמן חלף זמן שלא נגע בפניו זמן בלעדי"

"הוא אבד בחולות עד היום לא שב רק עכשיו אפשר לדבר רגע אליו"

"יורם תגיד לי אתה: מה עושים עם חבר שכמותך? שלא שם ולא פה שהיה ואינו ובכל זאת ישנו"

"אז כתבת יומן ונשאר מכתב ואתה צוחק מן הדרך על המדף"

"יורם תגיד לי אתה: מה עושים עם חבר שכמותך? מה עושים עם מותך עם זכרון היותך ועם השכחה"

"כי עם הזמן זה שכך הכאב דעך למעמים גם פצע ישן שב ונפתח"

"אז יורם תגיד לי אתה: מה עושים עם חבר שכמותך? מה עושים עם מותך עם זכרון היותך עם חבר שכמותך שנשאר בן 20"

1949. המצעד שלא צעד

רבבות הישראלים שהצימו את רחובות תל אביב בצפייה למצעד הצבאי של יום העצמאות הראשון - גרמו לביטולו. ההמונים לא איפשרו למאות החיילים לצעוד ולכלי הרכב שניצחו את מלחמת השחרור לעבור. ראש הממשלה ברגורין שיגר את שלישי לאיים ברמקולים שיאם לא ימנו את הכביש - המצעד יבוטל. זה לא עזר, וכשהעלו בפני הזקן את האפשרות לפנות ביות השיב: "שמעתי כי היו שם הרבה ילדים, ואם יידרס לך - כל המצעד אינו שווה זאת". הוקמה ועדת חקירה ממלכתית לחקר המחול, אגב, לאחר שהתפזרו רוב הצופים, התקיים המצעד במתכונת מצומצמת.

1950. משואות כבירה

הדלקת המשואה בהר הרצל בשרה את פתיחת החגיגות, ומיד לאחריה הודלקו משואות בהר הצופים ובהרי יהודה. המצעד הצבאי נערך לראשונה בסדרו, אבל הפעם בירושלים, הבירה המחולקת. כל חילות צה"ל השתתפו במצעד, בנייהם גם חיל הספר שהוקם כשנה לפני לרגל האירוע שינה העיתון "מלשתין פוסט" את שמו ליגרוולם פוסט. אבל לא כל העיר חגגה: ערבי מאבן גוש הואשם בפגיעה בכבוד המדינה לאחר ששרף את דגל ישראל, ואילו עדת נטורי קרתא הפיצה כרוזים שקראו לא להשתתף בחגיגות הציונים. למחרת התג הודיע עבדאללה מלך ירדן על סיומו ארץ ישראל הערבית לתותמו.

בעד גיוס, נגד עריקה. 1948

1951. טרגדיה מצולמת

המצעד הצבאי אמנם התקיים ברמת גן, אבל הדרמה הגדולה התרחשה מול חומי תל אביב. במהלך מפגן אווירובטי מרשימים, לציון שלוש שנות עצמאות, התרסק אחד המטוסים לעיני עשרות אלפי חוגים אלוף הים שלוש ספינות מיהרו כדי לחלץ את הטייס, אבל הוא נפטר אחר כך בבית החולים. בחודש אפריל הגיעו ארצה 4,760 תיירים, מספר שיא מאז קום המדינה. יחד עם הישראלים נטעו התיירים עצים בעיר המגינים באבן כביר, רקדו הורה בתנויה, צהלו בעמק חפר וחזו במפגן החישים הארצי בתל אביב. השורים, אגב, איימו ערב החג בחידוש הקרבות עם ישראל.

1952. טנקים במקום בשר

ערב החג יצא שר הקיבוץ והאספקה דב יוסף לארצות הברית, כדי לבקש משר החקלאות האמריקני אבקה בעים ותמוחי אדמה. ימי הצנע. מבצע "קוממויות" של צה"ל, המצעד הצבאי, עבר דרך שישה וחצי ק"מ ברחובות תל אביב ויש, כשבשמים מעל רחובי המבצרים המעופפים לתשואות הקהל. אבל את ההצגה גנבו הטנקים שחוצו לראשונה במצעד. "מדוע אנו אוכלים מיליונים אמרו רבים מן הקהל, מדוע נמשך המשא ומתן על הסכם זה במשורה". בראש נמשך המשא ומתן על הסכם השילומים עם גרמניה ובנגב החל קציר השעורים.

1953. רבע מיליון בחימה

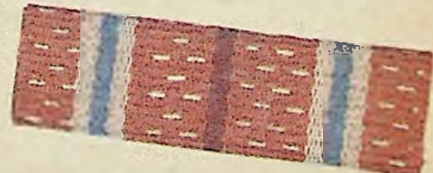
העיר חימה נצלה כשמצעד צה"ל המרכזי פקד אותה. רבע מיליון איש נפרסו לאורך שלושה קילומטרים והרעו במשך שעותיים תמימות לחיילים ולחיילות. שבע דקות מחמצע הוקדשו למפגן חיל האוויר בביקוד אל"ם דן סולקובסקי. במרכז המפגן: טייסי החיל בטיסת מבנה. בין האושים המפורסמים שבאו לחלוק כבוד לחגיגות חצי העשור, היה הכנר המפורסם יאשה חפץ. שלושה ימים לפני החג הותקף חפץ במוט ברזל לאחר שניקן ציורה מאת המלחין הגרמני ריכארד שטראוס. במהלך החג נרצחו בירושלים רב צעיר ואחיניתו האמריקנית הרוצח נמלט למזרח העיר, לשטח שבשליטת הלגיון הירדני.

יהודית ביאלר לימדה את "מגש הכסף" כשהודיעו לה על נמילתו. יורם ביאלר ו"ל

עצמאות, תיך דאשוט, מן יצובים, ש יורה פלי נברו השג

הקרב על האות

שרון, שסוף סוף הוא תיקן את העוול שנעשה לכל כך הרבה אנשים, כל כך הרבה שנים.

מי יקבל את האות

המלחמה תיחשב כתקופה של אלף ימים, 11 ביוני 1967 ועד 8 באוגוסט 1970. לאות ההתשה יהיו זכאים 333,474 קצינים וחיללים: כל מי ששירתו בצה"ל באותן שנים בחזית וכעורף, בחובה, בקבע ובמילואים. שרון עצמו וחלק מהקצינים הבכירים מאז יקבלו את האות בטקס כיום העצמאות בבית הנשיא משה קצב, ששלישו הצבאי, תת אלוף שמעון חפץ, תמך מאוד ביחמה להעניק את האות. אחרים יקבלו את האות אחרי החג.

מי ששירתו בצה"ל יקבלו את האות ביחידותיהם, ויתבקשו לעבור אותו מעתה על המדים. משפחות החללים יקבלו את האות על ידי נציגים של צה"ל שיגיעו אישית לכל משפחה. שאר הזכאים יצטרכו לעקוב אחרי פרסומיהם בעיתונות כדי לדעת כיצד לפנות לצה"ל כדי לקבל את האות.

בכל החזיתות

"אינני יכול לכבוש את סיני, אבל אני יכול לשבור את רוחה של ישראל בהתשה", הכריז נשיא מצרים גמאלי עבדול נאצר ביוני 1969, שנתיים אחרי תבוסתו המרה במלחמת ששת הימים. אבל

הוא לא חשב העניק לאחריונה את מערכת העניקים הבכירים מאותה תקופה, אלוף ישראל שרון, היום ראש הממשלה. לאחר ששאלו כי הכבוד שמור על פי זוק לסמנכ"ל המטה הכללי הניסח, צביקה כהן.

המפקד האות החליטה לאחריונה הממשלה, בטעם מחלוקת בת עשרות שנים: מלחמת ההתשה יכלו לעגור אותה שנותה זה שהענק ללוחמי מלחמת ששת הימים, יום הכיפורים ושלוש שנות העצמאות העיקריות שבגללה התעוררה מלחמת ההתשה או לא היתה בגלל מלחמת ההתשה התנהלה ברובה במקום שבו נעלם סאדן, ומנותקת מאוד מהעורף בעיר קפה בתל אביב, אומרת

המפקד האות חזר לזכור, כיום נציב קבילות שרת כסני קצין שדיון צעיר, מפקד מפקד מפקד גדוד, וזה בעיטור המופת היום בביטור. "לי אין ספק שהיה מקום להעניק את האות על מלחמת ההתשה, אבל אם היה מקום להעניק את האות על מלחמת ההתשה, היה בין אלה שנאבקו על האות על הכבוד המפוקפק הזה",